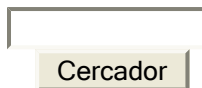

Divendres, 2 de novembre del 2007. Edició N. 3333

© Grup Serra.

- INDEX**
- ◆Primera Plana
 - ◆Local
 - ◆Espanya
 - ◆Món
 - ◆Opinió
 - ◆Esports
 - ◆Cultura i Societat
 - ◆Útil i Divers

Matilde Salvador al país de Vinatea

Joan F. López Casasnovas. N'hi ha que en sentir esmentar el nom dels Països Catalans els entra urticària. Diuen que són un invent dels separatistes i els qui ho diuen, que solen ser els més separadors, s'equivoquen. El nom té prou solera; si més no té més d'un segle i es refereix a la nació cultural -encara que no, evidentment, política- dels qui no renunciem a la llengua catalana per existir en l'univers de les nacions del món. Doncs, segurament no és prou conegut que l'any 2004 va néixer a Mallorca l'*Orquestra simfònica de Joves Intèrprets dels Països Catalans* (OJIPC), impulsada per Forum Musicae (Centre de Dinamització dels Ensenyaments Musicals a les Balears), amb la intenció de consolidar-se com un agent cultural que aplega joves d'entre divuit i vint-i-sis anys, dels set espais diferents de la mateixa cultura (l'Alguer, Andorra, Catalunya, la Catalunya del Nord, la Franja de Ponent, les Illes Balears i el País Valencià). M'he enduit una bona sorpresa en saber que som veí d'un d'aquests joves instrumentistes, o sigui que també n'hi ha de Menorca, i més d'un per cert. Elles i ells, units pels diferents accents d'una mateixa llengua i amb la música i la llengua com a vincle d'unió, en un segle XXI controvertit, barrejat, multiètnic i mestís, volen donar a conèixer al món el nostre patrimoni cultural: les nostres músiques, músiques que ens parlen d'allò que fórem i d'allò que som, i contribuir a cercar el seu lloc en aquest marc tan enriquidor com és la pluralitat, el diàleg i la diversitat des del respecte. Així es pot llegir al programa de presentació d'aquesta iniciativa cultural. Des de 2006 l'Orquestra compta amb un secretariat permanent a Barcelona i s'anuncia la seva seu permanent al futur *Centre Pau Casals*, situat a Prada de Conflent (Catalunya Nord).

A Sant Miquel de Cuixà, dia 24 d'agost a les 9 de la nit, l'OJIPC, dirigida per **Salvador Brotons**, va tardar més de mitja hora a començar el seu programa. Una pana en l'autobús que apropava fins a l'abadia els nombrosos participants a la Universitat Catalana d'Estiu obligava a aquell retard. Sentir el concert, però, ben va valer l'espera. El programa incloïa una primera part amb peces del nostre patrimoni incomprensiblement oblidat: el poema simfònic «Puigsoliu» de **Joaquim Serra** (enguany se celebrava el centenari del naixement -Perelada, 1907- d'aquest compositor i se'n commemorava el cinquanta aniversari de la mort -Barcelona, 1957); dues obres, «A les costes mediterrànies» i «El combat» del mestre **Jaume Pahissa** (Barcelona, 1880-Buenos Aires, 1969), i el ballet «El rossinyol i la rosa», de **Matilde Salvador** (Castelló de la Plana, 1918). La primera part ens va fer descobrir a molts (jo entre ells: reconec la meva ignorància) l'esplèndida realitat de la música catalana contemporània, encara mal coneguda, però avui més divulgada gràcies a l'esforç constant del jove director barcelonès esmentat, que mostra per tot allà on va un sentit de catalanitat de pedra picada i que sota la seva batuta els joves instrumentistes de l'OJIPC interpreten de meravella. La segona part va ser tota una demostració de virtuosisme: la difícil peça del músic rus **Modest P. Musorgskij**. Crec que mentre em quedi un bri de memòria, no oblidaré aquest concert, com no n'he oblidat un altre, de magistral, clàssic, i amb una segona part sorprenentment avantguardista, que va fer al piano el gran músic de Vinaròs **Carles Santos** a la mateixa abadia de Cuixà, l'agost de 1973.

◆**Editorial** Viatge sorpresa

◆**Bartomeu Fiol**
De cara a la tardor?

Guillem Frontera
Els drets d'autor

Josep M. Llauredó Hal·luïn puja al Costumari

Miquel A. Llauger Fotos del rei

Pep Verger No m'ho crec

Pere Muñoz Pell Fina

◆**Ferran Aguiló**
Amb l'essa de socialista

◆**Àlex Volney**
Harakari a la Buchmesse

◆**Margalida Tous**
Una nova política lingüística per a la cohesió social

◆**Melcior Comes**
La llei del totxo

◆**No vagi per dit**
Servera, a Rússia

◆**Glosa de Mateu Matas** Sempre igual

◆**Cartes al director** Els beats màrtirs del Coll

El català a Son
Sant Joan

La mort de Matilde Salvador, esdevinguda el mes de setembre passat, m'hi ha fet pensar. Uns mitjans de comunicació autocentrats i unes institucions polítiques nacionals, que encara no tenim, almanco amb prou força, no haurien passat de puntetes per la vida i la mort d'aquesta important pianista i compositora, amb una obra especialment rellevant en el terreny vocal ja sigui per a cor o per a solista. És autora d'òperes com *La filla del rei barbut* (1943) i *Vinatea*, amb lletra del poeta **Xavier Casp**, estrenada al Gran Teatre del Liceu el 1974, basada en la figura històrica del Jurat en cap de la Ciutat de València, **Francesc de Vinatea**, que s'oposà a la política feudalitzant que la segona esposa del rei Alfons III, la reina Elionor, volia aplicar al regne de València segons el model castellà del seu germà Alfons XI. Era un intent de transferir a perpetuïtat a l'infant Ferran les localitats de Xàtiva, Castelló, Morella, Alzira i Morvedre. Aquestes ciutats demanaren empara a València per impedir aquesta execució que atemptava contra la declaració d'unitat perpètua dels regnes -«*car allò no volia als dir sinó tolre e separar lo regne de València de la Corona d'Aragó*», segons llegim a la *Crònica de Pere el Cerimoniós*-, a més de fer inviable el desenvolupament mateix de l'urbs en el si d'un país desarticulat: «*...car, separats les viles e llocs tan apropiats com aquells eren de la ciutat de València, València no seria res*». Com ha escrit l'historiador **Agustín Rubio Vela**, «es tractava, al capdavant, d'evitar la 'destrucció del dit regne de València', resultat inqüestionable d'aquella pretensió». Quina llàstima comprovar que, sis segles més tard, les pretensions de la reina Elionor s'han executat i les polítiques d'Eduardo Zapalana, Francisco Camps, Rita Barberá i altres campen a l'ample per la desarticulació del País! On són avui els Vinatees?

No em resistesc a reproduir la queixa amarga del rei Alfons el Benigne a una indignada Elionor, que li retreia que no procedís d'immediat a degollar els rebels: «*Reina, reina, el nostre poble és franc, e no és així subjugat com és lo poble de Castella, car ells tenen a nós com a senyor, e nós a ells com a bons vassalls e companyons*». Diu la historiografia valenciana que les paraules de rèplica d'Alfons IV d'Aragó i III de València «constitueixen un testimoni molt valuós de la concepció pactista de la monarquia catalano-aragonesa, i d'una certa consciència que els seus súbdits gaudien de llibertats àmplies».

Matilde Salvador era de la fusta de Vinatea. El patriotisme de la compositora castellonenca era, com s'ha dit, de pedra picada. Des de Castelló estenia l'amor a tot el país, tot fent bona la dita que «la meua terra arriba on arriba la meua llengua». Molts d'estius visitava Menorca, on la seva filla té una casa a tocar de la vinya del Dr. Camps --l'folklorista Francesc d'Albranca-- a la població del Migjorn Gran. Els qui la coneixien lloen la fermesa amb què defensava les seves conviccions nacionals, així com les artístiques, musicals o femenines. Ella no tenia cap empatx de parlar dels Països Catalans. A València, fins i tot quan l'entrevistaven per la ràdio en castellà, ella responia en valencià; mai no se n'empegueïa. Tal vegada per mor de la seva mateixa actitud, aquesta «dona universal i profundament nacional, dialogant i culta, oberta i mestra a aplegar veus discordants (...) símbol de l'entesa mútua i de la col·laboració profunda entre els territoris de la nació» -dit per Vicent Pitarch-, en morir, no ha merescut titulars a la premsa espanyola ni mig minut de «telediari».

Joan F. López Casanovas. .

[Versió per imprimir ►](#)

Adreça: www.diaridebalears.com/opinio.shtml?3333+6+192117

Diari de Balears Tel. +34 971 78 8300
e-mail: master@diaridebalears.com

